

Plaça d'Espanya

Fa uns dies, durant un ple de l'Ajuntament de Manresa, el grup municipal de la CUP, amb el suport de l'ANC, va proposar canviar el nom de la plaça d'Espanya pel de plaça de la República. La cosa no va prosperar perquè cap altre grup hi va donar suport. Els uns, espanyolistes, per raons òbvies, i els altres perquè, adduint una qüestió formal (un canvi de nomenclatura abans passa per una comissió específica on s'ha de discutir i intentar consensuar) i afegint que és un tema que no es pot improvisar, ho van desestimar. En el fons, incomoditat per obrir un nou front de difícil gestió atès el context sociopolític actual.

Crec que cal recordar que aquest cèntric indret ciutadà, on hi ha l'institut Lluís de Peguera i les oficines de Correus, es diu així, d'Espanya, per imposició del règim franquista. Durant la II República (l'espanyola, és clar!, la catalana encara ha d'arribar) la dedicació era al president Francesc Macià. Abans, mentre es construïa l'institut, la plaça era dedicada a la reina Victòria Eugènia, muller del rei Alfons XIII. Era aleshores un descampat que a poc a poc s'anava urbanitzant. Precisament, aquest personatge s'hi va fer present, l'any 1929, juntament amb tota la família reial i el general Primo de Rivera, en un acte solemne d'imposició d'insígnies a les banderes del Bruc, que lluitaren durant la guerra del Francès. Va ser un acte clàssic de llagoteria dels poders locals davant de la casa reial, un parell d'anys abans de la caiguda del règim monàrquic. Els qui han llegit llibres d'història local sabran que l'institut, anomenat inicialment Grup Escolar, va ser un regal del govern espanyol a la ciutat de Manresa per la seva important actitud de resistència als exercits francesos l'any 1808. Primerament es volia aixecar un gran monument, però els dirigents manresans, amb bon criteri, van aconseguir canviar-lo per una infraestructura molt més útil i convenient. Tot i així, es van haver d'esperar 100 anys a aconseguir l'objectiu! Es va acabar inaugurant l'any 1927, com explica prou bé el professor i estudiós Ignasi Bajona (e.p.d.), que ens ha deixat fa poc, al seu llibre "L'institut Lluís de Peguera de Manresa, 75 anys d'activitat docent (1927-2002)", editat el 2003 pel Centre d'Estudis del Bages.

Els que tenim una certa edat, quan érem petits i anàvem a jugar al parc infantil que hi ha al bell mig de la plaça, sempre sentíem a dir que anàvem al "Grup", al·ludint a la primera denominació que tingué aquell centre escolar. Per tant, el nom d'Espanya ha estat sempre només i purament oficial. No conec ningú que si vol quedar o passar per allí digui que ho fa a la plaça d'Espanya; més aviat avui és diu «de l'institut». I, de fet, com que no hi ha cap casa particular que hi tingui l'adreça, ni s'utilitza per identificar-hi postalment l'indret.

Per tot plegat, doncs, no seria cap problema aprovar un canvi de denominació, sigui la que sigui, perquè l'actual és una clara imposició d'un moment polític molt concret i popularment és totalment inexistent. Si al nomenclàtor manresà de carrers convé tenir-hi algun lloc que es refereixi al territori espanyol no ha de ser pas i necessàriament en aquest punt tan emblemàtic. Que jo sàpiga no hi ha cap altre país europeu present ara mateix als nostres carrers, sense que ningú l'hagi trobat a faltar. I el nom de la seva capital, Madrid, ja el tenim: es localitza al barri Mion-Puigberenguer. Per altra banda, als anys seixanta, ja ens van colar algun indrets propis de la mitologia nacionalista espanyola com Bailèn o Numància i mai s'han tret per no ferir sensibilitats.

Possiblement la proposta de la CUP va ser precipitada i amb voluntat de marcar territori políticament i prendre individualment la iniciativa, però té, al meu entendre, tot el sentit. Més d'hora que tard ens hem d'encarar a aquestes situacions compromeses. No pas amb l'ànim d'anar contra ningú, sinó per evitar que ens sigui imposat un univers mediàtic molt concret i fortament ideologitzat.

Il·lustració: Laura Estrada